

Dnro V/9507/2022

29.4.2022

Tupakkalain mukaiset tupakointikiellot yleisötilaisuuksissa, leikkikentillä ja uimarannoilla

Johdanto

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) antaa tupakkalain (549/2016) 6 §:n perusteella ohjeet tupakkalain mukaisten tupakointikieltojen soveltamisesta ulkoalueilla. Ohjeessa on huomioitu tupakkalain muutos koskien tupakointikieltoja leikkikentillä ja yleisillä uimarannoilla. Muutoksen tarkoituksena on suojata väestöä, etenkin pieniä lapsia, passiivisen tupakoinnin haitoilta. Ohjeella korvataan yleisötilaisuuksista annettu aiempi ohje dnro 6051/06.10.06.00/2016.

Lainsäädäntö

Tupakkalain 1 §:n mukaan tupakkalain tavoitteena on ihmisille myrkyllisiä aineita sisältävien ja riippuvuutta aiheuttavien tupakkatuotteiden ja muiden nikotiinipitoisten tuotteiden käytön loppuminen.

Tupakkalain 2 §:n 38 kohdan mukaan tupakoinnilla tarkoitetaan poltettavaksi tai muutoin kuumennettavaksi tarkoitettujen tupakkatuotteen käyttämistä.

Tupakkalain 73 §:n mukaan mitä tupakkalaissa säädetään tupakoinnista ja tupakansavusta, sovelletaan myös poltettavaksi tarkoitettujen kasvipärisen

tuotteen polttamiseen ja sähkösavukkeen käyttämiseen sekä niistä syntyviin savuihin, höyryihin ja hiukkasiin.

Tupakkalain 74 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan tupakointi on kielletty ulkoalueilla järjestettävien yleisten tilaisuuksien katoksissa ja katsomoissa sekä muissa tilaisuuden seuraamiseen välittömästi tarkoitetuissa tiloissa, joissa osallistujat oleskelevat paikoillaan, 4 kohdan mukaan leikkikentillä, joista on laadittava kuluttajaturvallisuuslain (920/2011) 7 §:n mukainen turvallisuusasiakirja sekä 6 kohdan mukaan yleisellä uimarannalla toukokuun alusta syyskuun loppuun. Yleisellä uimarannalla tarkoitetaan uimarantaa, jossa kunnan terveydensuojeluviranomainen odottaa huomattavan määrän ihmisiä uivan ja josta on tehtävä terveydensuojelulain (763/1994) 13 §:n 1 momentin 2 kohdan mukainen ilmoitus. Tupakkalain 74 §:n 3 momentin mukaan savuttoman tupakkatuotteen käyttäminen on leikkikentillä kielletty.

Tupakkalain 80 §:n mukaan sisätilan tai ulkoalueen haltijan ja yleisen tilaisuuden järjestäjän on asetettava näkyville 74 §:ssä tarkoitetun tupakointikiellon osoittavat opasteet. Opasteiden on oltava sisällöltään yksiselitteisiä sekä kooltaan ja sijoittelultaan sellaisia, että ne ovat tiloihin saapuvien ja niissä oleskelevien helposti havaittavissa.

Yleisötilaisuudet

Tupakointi on tupakkalain 74.1 §:n 2 kohdan mukaan kielletty ulkoalueilla järjestettävien yleisten tilaisuuksien katoksissa ja katsomoissa sekä muissa tilaisuuden seuraamiseen välittömästi tarkoitetuissa tiloissa, joissa osallistujat oleskelevat paikoillaan. Tupakkalain 73 §:n mukaan kiello koskee myös esimerkiksi sähkösavukkeen käyttöä ja vesipiipputupakan sekä poltettavaksi tarkoitettujen kasviperäisten tuotteiden polttamista vesipiipussa. Tupakointikiello koskee sekä maksullisia että maksuttomia yleisiä tilaisuuksia, ja se on voimassa koko yleisen tilaisuuden ajan.

Yleisellä tilaisuudella tarkoitetaan tupakkalain 2 §:n 1 momentin 41 kohdan mukaan kokoontumislaissa (530/1999) tarkoitettua yleistä kokousta ja yleisötilaisuutta.

Valviran näkemyksen mukaan ulkoalueilla järjestettäviä yleisiä tilaisuuksia, joissa osallistujat oleskelevat paikoillaan, voivat tyypillisesti olla esimerkiksi:

- festivaalit;
- ulkoilmakonsertit;
- urheilutapahtumat;

- erilaiset kilpailut ja näyttelyt; sekä
- elokuva-, teatteri- ja oopperanäytökset.

Ulkoalueilla järjestettävien yleisten tilaisuuksien tupakointikielto koskee katoksia ja katsomoita – myös silloin, kun ne ovat tilapäisiä – sekä muita tilaisuuden seuraamiseen välittömästi tarkoitettuja tiloja, joissa osallistujat oleskelevat paikoillaan. Tupakointikiellon edellytyksenä ei siis ole, että tilaisuuden seuraamiseen välittömästi tarkoitettu tila olisi esimerkiksi osittain katettu, vaan tupakointikielto koskee myös täysin avoimia tiloja, mikäli osallistujat oleskelevat niissä paikoillaan. Tilaisuuden seuraamiseen välittömästi tarkoitettu tila voi olla esimerkiksi esiintymislavan edusta ja sen välitön läheisyys, johon yleisöllä on pääsy. Tilaisuuden järjestäjällä on parhaat mahdollisuudet arvioida, mitkä ulkoalueet on välittömästi tarkoitettu tilaisuuden seuraamiseen.

Paikoillaan oleskelu ei edellytä istumapaikkaa, vaan tupakointi on kielletty myös sellaisissa ulkoalueilla järjestettävissä yleisissä tilaisuuksissa, joissa osallistujat seisovat paikoillaan. Edellytyksenä ei myöskään ole, että tilaisuuden järjestäjä osoittaisi osallistujille näiden paikat esimerkiksi myymällä tilaisuuteen paikkalippuja. Tupakointikielto koskee myös sellaisia tilaisuuksia, joissa osallistujat varaavat itse itselleen paikat esimerkiksi täyttymisjärjestyksessä.

Paikoillaan oleskelu ei tarkoita sitä, että tilaisuuden osallistujat eivät voisi jonkin verran liikkua paikoiltaan. Tupakointi onkin kielletty esiintymislavan edessä esimerkiksi musiikkifestivaaleilla, joissa osallistujat tyypillisesti liikkuvat ja tanssivat omilla paikoillaan. Jos osallistujat tilaisuuden luonteen vuoksi kuitenkin liikkuvat alueella niin, että heille ei voi katsoa muodostuvan omia paikkoja, alueella tupakointi ei ole tupakkalain nojalla kiellettyä. Tällaisina tilaisuuksina voidaan pitää esimerkiksi tietynlaisia näyttelyitä, joissa osallistujat kiertävät näyttöaluetta pisteeltä toiselle.

Kiinteistön omistaja tai haltija voi halutessaan asettaa pidemmälle meneviä tupakointikieltoja kuin tupakkalaissa on edellytetty. Ulkoalueella järjestettävä yleinen tilaisuus on siten mahdollista toteuttaa täysin savuttomana. On hyvä huomioida, että tupakointi on tupakkalain mukaan aina kielletty muun muassa päiväkotien ja tiettyjen oppilaitosten ulkoalueilla sekä yleisellä uimarannalla toukokuun alusta syyskuun loppuun. Mikäli yleinen tilaisuus järjestetään esimerkiksi peruskoulun pihalla, alueelle ei saa järjestää edes erillistä tupakointialuetta.

Ravitsemisliikkeet

Majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain (308/2006) 1 §:n 4 momentin mukaan yleisötilaisuuksien järjestämiseen ravitsemisliikkeessä sovelletaan kokoontumislakia, jollei tilaisuus kuulu liikkeen tavanomaiseen toimintaan. Ravitsemisliikkeen tavanomainen toiminta voi olla määritelty esimerkiksi toiminnan aloittamisen yhteydessä viranomaisille tehdyissä ilmoituksissa sekä alkoholilainsäädännön mukaisessa anniskeluluvassa. Ravintolassa järjestettävien musiikkiesitysten katsotaan lähtökohtaisesti kuuluvan ravintolan tavanomaiseen toimintaan. Näin ollen, vaikka ravintolassa järjestettäisiin vain kerran vuodessa elävän musiikin tapahtuma, voidaan se lähtökohtaisesti katsoa ravintolan tavanomaiseksi toiminnaksi.

Mikäli ravitsemisliikkeessä järjestetään yleisötilaisuus, joka ei kuulu ravintolan tavanomaiseen toimintaan tai jonka järjestää muu kuin se, joka vastaa ravintolan tavanomaisesta toiminnasta, yleisötilaisuuteen sovelletaan kokoontumislakia. Tällaisessa tapauksessa tupakointikielto koskee ravitsemisliikkeen terassia ja muuta ulkoaluetta niiltä osin, kun kyse on tilaisuuden seuraamiseen välittömästi tarkoitetuista tiloista, joissa osallistujat oleskelevat paikoillaan. Tupakointi ei kuitenkaan ole kielletty, mikäli asiakkaat seuraavat paikoiltaan esimerkiksi katutaiteilijaa tai muuta esiintyjää, joka ei ole sopimussuhteessa ravitsemisliikkeeseen.

Leikkikentät

Tupakointi on tupakkalain 74.1 §:n 4 kohdan mukaan kielletty leikkikentillä, joista on laadittava kuluttajaturvallisuuslain (920/2011) 7 §:n mukainen turvallisuusasiakirja. Tupakkalain 73 §:n mukaan kielto koskee myös esimerkiksi sähkösavukkeen käyttöä ja vesipiipputupakan sekä poltettavaksi tarkoitettujen kasviperäisten tuotteiden polttamista vesipiipussa.

Tupakointikielto koskee esimerkiksi kuntien ylläpitämiä leikkikenttiä, joista on laadittava turvallisuusasiakirja. Tupakointikiellon voidaan katsoa koskevan myös esimerkiksi yksityisiä turvallisuusasiakirjan laatimisvelvoitteen piiriin kuuluvia leirintäalueiden, leirikeskusten ja puuha- tai teemapuistojen laajoja leikkipaikkoja.

Asunto-osakeyhtiön ei lähtökohtaisesti tarvitse laatia piha-alueen leikkipaikasta turvallisuusasiakirjaa. Turvallisuusasiakirja tulee laatia, jos leikkipaikka muistuttaa kooltaan, toiminnoiltaan ja käyttöasteeltaan yleistä leikkikenttää. Esimerkiksi monen talon yhteisellä korttelipihalla voi olla yleistä leikkikenttää muistuttava leikkipaikka, josta turvallisuusasiakirja tulee laatia. Tällöin alueella

ei saa tupakoida. Lisäksi asunto-osakeyhtiö tai muu asuntoyhteisö voi tupakkalain 78 §:n mukaisesti kieltää tupakoinnin hallitsemallaan ulkoalueella, kuten lasten leikkialueella.

Uimarannat

Tupakointi on tupakkalain 74.1 §:n 6 kohdan mukaan kielletty yleisellä uimarannalla toukokuun alusta syyskuun loppuun; yleisellä uimarannalla tarkoitetaan ns. EU-uimarantaa, joissa käyttäjämäärät ovat tyypillisesti suuria ja kävijöissä on paljon lapsia ja nuoria ja josta on tehtävä terveydensuojelulain (763/1994) 13 §:n 1 momentin 2 kohdan mukainen ilmoitus. Luettelo tällaisista uimarannoista on saatavilla esimerkiksi Valviran verkkosivuilta yleisten uimarantojen luettelosta. Tupakkalain 73 §:n mukaan kiello koskee myös esimerkiksi sähkösavukkeen käyttöä ja vesipiipputupakan sekä poltettavaksi tarkoitettujen kasviperäisten tuotteiden polttamista vesipiipussa.

Tupakointi on kielletty myös uimarannoilla, joille on annettu uimakielto tai ohje, jonka mukaan uiminen ei ole suositeltavaa. Tupakointikielto on voimassa toukokuun alusta syyskuun loppuun ja kattaa koko yleisen uimarannan.

Opasteet

Ulkoalueen haltijan ja yleisen tilaisuuden järjestäjän on tupakkalain 80 §:n mukaisesti merkittävä tupakointikieltoalue sisällöltään yksiselitteisillä, riittävän kokoisilla opasteilla niin, että se on alueelle saapuvien ja niissä oleskelevien selvästi havaittavissa. Myös mahdollinen tupakointiin tarkoitettu alue on hyvä olla merkittynä.

Mikäli katsomo tai tilaisuuden seuraamiseen tarkoitettu katos on rakennettu pysyväksi, on perusteltua kiinnittää tupakointikiellon ja mahdollisen tupakointiin tarkoitettun tilan osoittavat opasteet tiloihin pysyvästi. Tilaisuuden seuraamiseen tarkoitettulla nurmikentällä tai muussa avoimessa tilassa tilaisuuden järjestäjä voi puolestaan osoittaa esimerkiksi kyltein ja kartoin sen tilaisuuden seuraamiseen välittömästi tarkoitettun alueen, jonka ulkopuolella tupakointi on sallittu.

Tupakointialue

Tupakointi ulkoalueilla järjestettävissä yleisissä tilaisuuksissa voidaan sallia tilaisuuden seuraamiseen välittömästi tarkoitettun alueen ulkopuolella. Avoimella nurmikentällä alue, jota ei ole tarkoitettu välittömästi tilaisuuden seuraamiseen,

ja jolla tupakointi on siten sallittu, voi olla esimerkiksi 50–100 metrin päässä esiintymislavasta. Tilaisuuden järjestäjän tulisi arvioida tupakointikieltoalueen laajuus mieluummin ylä- kuin alakanttiin, jotta tupakansavu ei leviäisi tupakointialueelta tilaisuutta seuraavien katsojien joukkoon.

Kunta voi varata uimarannan ulkopuolelta paikan, joka on tarkoitettu tupakoinnille ja jossa olisi sitä varten tarkoitettut tuhkakupit tai roskakorit.

Valvonta

Tilaisuuden järjestäjän tai ulkotilan haltijan vastuulla on varmistaa tupakointikiellon noudattaminen. Yleisen tilaisuuden aikana esimerkiksi järjestysmiehet ohjeistetaan puuttumaan kiellon rikkomiseen. Uimarannoilla ja leikkikentillä valvontaa toteutetaan pääsääntöisesti valitusten perusteella. Leikkikenttien ja uimarantojen ylläpitäjät voidaan velvoittaa tarkoituksenmukaisiin toimenpiteisiin, jos tupakointikieltoja ei alueilla noudateta.

Kunta valvoo alueellaan tupakointikieltoja ja -rajoituksia koskevien säännösten noudattamista (TupL 8 §).

Tupakkalain 9 §:n 4 momentin mukaan poliisi valvoo tupakointikieltojen ja -rajoitusten noudattamista yleisissä tilaisuuksissa.

Seuraamukset

Jos joku rikkoo 74 §:ssä tarkoitettua tupakointikieltoa eikä kehotuksesta huolimatta lopeta tupakointia, paikan haltija taikka tämän edustaja saa poistaa hänet kyseiseltä alueelta tupakkalain 81 §:n nojalla, jollei poistamista voida pitää kohtuuttomana. On kuitenkin huomattava, että yksityishenkilö ei voi käyttää voimakeinoja tupakoinnin estämiseen tai henkilön poistamiseen alueelta. Tupakoivan henkilön voi siten käytännössä poistaa vain järjestyksenvalvoja tai poliisi.

Alueella oleskelijan, joka huomautuksista huolimatta jatkaa tupakointia tupakkalain säännösten vastaisesti, voi kohdistua myös rikosoikeudellisia seuraamuksia. Joka tahallaan ulkoalueen haltijan tai hänen edustajansa taikka yleisen tilaisuuden järjestäjän tai siellä järjestysmiehenä toimivan taikka valvontaviranomaisen huomautuksesta huolimatta jatkaa tupakointia ulkoalueella, jossa tupakointi on 74 §:n mukaan kielletty, on tupakkalain 113 §:n mukaan tuomittava tupakointirikkomuksesta sakkoon.

Tupakkalain 114 §:n mukaan yleisen tilaisuuden järjestäjä taikka ulkoalueen haltija tai hänen edustajansa, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta sallii tupakoinnin 74 §:n vastaisesti ulkoalueella, jossa se on kiellettyä, on, jollei laiminlyöntiä voida pitää vähäisenä ja jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, tuomittava tupakansavulta suojaavien toimenpiteiden laiminlyönnistä sakkoon. Vastuun arvioinnissa on olennaista, onko tilaisuuden järjestäjä tai ulkotilan haltija asettanut näkyville tupakointikiellon osoittavat opasteet sekä ohjeistanut esimerkiksi järjestyksenvalvojat puuttumaan tupakointikiellon rikkomiseen.

Lisätietoja

ratkaisija Johtaja Jussi Holmalahti

esittelijä Ylitarkastaja Pia Malm

Lisätietoja saa sähköpostitse osoitteesta tupakka@valvira.fi

Sosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto, Valvira

Ratapihantie 9, 00520 Helsinki
PL 43, 00521 Helsinki
Koskenranta 3, 96100 Rovaniemi

Puhelin 0295 209 111
kirjaamo@valvira.fi
valvira.fi